

OBSAH

1. kapitola: Úvod do sociální a kulturní antropologie.....	9
Vznik a vymezení antropologie jako komparativní vědy o lidské rozmanitosti a odlišnosti	11
Co je to kultura?.....	15
Emická a etická metoda.....	19
Aplikovaná antropologie.....	21
Střet kultur a civilizací	24
Wallersteinův model světového systému a jeho kritici.....	27
Tradiční kultury a expanze modernity	32
Výzva globalizace	36
Multikulturalismus, kulturní relativismus a postmodernismus	38
Rozvrh látky.....	44
2. kapitola: Vývoj antropologického myšlení	47
Antropologické myšlení antické civilizace	47
Antropologická imaginace ve středověku	51
Vznik biblické antropologie	53
Úsvit západního expanzionismu.....	55
<i>Pax mongolica</i>	56
Počátky západní hegemonie	60
Dobytí Nového světa	63
Mýtus ušlechtilého divocha	65
Antropologické myšlení raného novověku.....	67
Giambattista Vico	71
Joseph François Lafitau a rozmach „misionářské etnografie“	75
Antropologické myšlení osvícenství	79
Antropologické myšlení skotského osvícenství.....	85
Jean Jacques Rousseau.....	89
Antropologické myšlení romantismu	91

Wilhelm a Alexander von Humboldtovi.....	93
Vznik novověkého nacionalismu.....	99
Zrození indoeuropeistiky a árijské ideologie.....	102
Vznik a institucionalizace moderního antropologického myšlení.....	107
Zrod a triumf darwinismu.....	109
Vzestup sociálního darwinismu.....	112
Zrod a proměny novověkého rasismu.....	119
Klasický evolucionismus v antropologii.....	132
Vznik a rozmach difuzionistických škol v Německu a Velké Británii.....	156
Francouzská sociální antropologie.....	163
Franz Boas – zakladatel americké kulturní antropologie ..	174
Konfiguracionismus a americká kulturní antropologie ..	179
Funkcionalismus a modernita v antropologii.....	197
Bronislaw Kaspar Malinowski: kulturní hrdina britské antropologie.....	199
„Antifunkcionalista a durkheimovský anarchista“ Alfred Reginald Radcliffe-Brown.....	205
Edward Evans-Pritchard: funkcionalistický revizionista.....	209
Představitelé funkcionalistické sociální antropologie po druhé světové válce.....	212
Procesualismus a akulturace v sociální a kulturní antropologii.....	219
Eklektický vizionář Gregory Bateson.....	225
Marxismus v sociální a kulturní antropologii.....	228
Psychoanalýza a sociální a kulturní antropologie.....	230
Sociálně kulturní a biologický determinismus.....	241
Margaret Meadová: Samoánci ve službách sociálního determinismu.....	242
Triumf sociálního determinismu po druhé světové válce.....	248
Sociobiologie a vzestup biologického determinismu a sociálního neodarwinismu.....	251
Souhra sociálních a biologických faktorů v lidské komunikaci.....	257
Renesance sociálního evolucionismu a ekonomického determinismu.....	266
3. kapitola: Člověk, jazyk a společnost.....	277
Od Paniniho po Pražský lingvistický kroužek.....	278

Znak, symbol a sémiotika.....	280
Strukturalismus a jazykověda.....	285
Sapirova a Whorfova teorie a americká strukturální jazykověda.....	289
Primitivní myšlení, racionalita a zrod kognitivní antropologie.....	296
Claude Lévi-Strauss a vzestup strukturální antropologie.....	300
Symbolická a interpretativní antropologie.....	317
Vzestup a ambice postmodernismu a poststrukturalismu.....	335
Ideologické důsledky postmodernismu.....	343
4. kapitola: Člověk, struktura a dějiny.....	346
Zrod moderní historiografie.....	348
Vzestup a pád politických dějin.....	351
Historická sociologie a sociální dějiny.....	352
Annales.....	361
Postmodernismus v historických vědách.....	372
Nové směry badatelského zájmu a utváření historické antropologie.....	377
Dva pokusy o historicko-antropologickou syntézu: Marshall Sahlins a Carlo Ginzburg.....	385
5. kapitola: Člověk, mýtus a náboženství.....	393
Klasifikace náboženství.....	394
Polyparadigmatická povaha výkladu náboženství.....	395
Mýtus, rituál a archaický člověk.....	396
Věk fetišismu, naturalismu, magie a evolucionismu.....	405
Sociologická teorie náboženství.....	413
Teorie totemismu.....	416
Cambridgeská ritualistická škola.....	420
Iničační komplex a obřady Nového roku.....	423
Psychologické výklady archaické religiozity.....	429
Symbolické výklady archaické religiozity.....	437
Vznik a proměny religiozity axiálního věku.....	440
Poznámky.....	449
Literatura.....	453
Rejstřík.....	467